

Datum van
inontvangstneming : 03/04/2025

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-143/25 – 1

Zaak C-143/25

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

18 februari 2025

Verwijzende rechter:

Oberster Gerichtshof (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

11 februari 2025

Verzoekende partij:

CV

Verwerende partij:

Pensionsversicherungsanstalt

[OMISSIS]

Het Oberste Gerichtshof (hoogste rechterlijke instantie, Oostenrijk; hierna: „verwijzende rechter”) heeft als rechter in *Revision* in arbeids- en socialezekerheidszaken [OMISSIS] in de socialezekerheidszaak van verzoekende partij CV (hierna: „verzoekster”) [OMISSIS], tegen verwerende partij Pensionsversicherungsanstalt (pensioenverzekeringsinstelling; hierna: „verweerster”), [OMISSIS] Wenen (Oostenrijk), [OMISSIS] betreffende de vaststelling van ouderdomspensioen, in de procedure over verzoeksters buitengewoon beroep in *Revision* tegen het arrest van het Oberlandesgericht Innsbruck (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Tirol, Oostenrijk) als appelrechter in arbeids- en socialezekerheidszaken, van 26 september 2024, GZ 25 Rs 32/24b-38, waarbij de beslissing van het Landesgericht Innsbruck (rechter in eerste aanleg Innsbruck, Oostenrijk) als rechter in arbeids- en socialezaken van

10 juni 2024, GZ 16 Cgs 233/23z-29, is bevestigd, tijdens een gesloten zitting de volgende

beslissing

gegeven:

I. Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

Moet artikel 21 VWEU aldus worden uitgelegd dat de lidstaat die verantwoordelijk is voor de toekenning van een ouderdomspensioen, in het geval dat niet is voldaan aan de in artikel 44, lid 2, van verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels neergelegde voorwaarde dat in deze lidstaat, al dan niet in loondienst, werkzaamheden zijn uitgeoefend op het tijdstip waarop de inaanmerkingneming van het kinderopvoedingstijdvak voor het kind in kwestie aanving, verplicht is om de kinderopvoedingstijdvakken in aanmerking te nemen hoewel de betrokkene uitsluitend voorafgaand aan de kinderopvoedingstijdvakken verzekeringstijdvakken heeft vervuld op grond van werkzaamheden in loondienst?

II. [OMISSIS] [procedurele uiteenzettingen]

Motivering:

I. Voorwerp van de procedure en feiten

- 1 Verzoekster is geboren in 1962. Tussen 1 augustus 1977 en 31 januari 1988 vervulde zij in Oostenrijk 122 premiemaanden in de verplichte verzekering op grond van werkzaamheden (gedurende haar leertijd en in loondienst) en gelijkgestelde tijdvakken van vier maanden, dus in totaal 126 verzekeringsmaanden in Oostenrijk.
- 2 In maart 1988 verhuisde zij naar Italië, trouwde en woont sindsdien aldaar. Op 2 mei 1989 bracht verzoekster haar eerste zoon ter wereld en op 21 april 1994 haar tweede zoon. In Italië heeft zij nooit, al dan niet in loondienst, werkzaamheden uitgeoefend. De tijdvakken van opvoeding zijn in Italië niet erkend. Verzoekster heeft evenmin om andere redenen verzekeringsmaanden vervuld.

II. Unierechtelijke grondslagen

- 3 Verordening (EG) nr. 987/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 16 september 2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van verordening

(EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (hierna: „verordening nr. 987/2009”):

„Artikel 44

Inaanmerkingneming van tijdvakken voor kinderopvoeding

(1) Voor de toepassing van dit artikel wordt onder ‚tijdvak van kinderopvoeding’ verstaan een tijdvak dat op grond van de pensioenwetgeving van een lidstaat wordt meegeteld of dat recht geeft op een aanvulling op het pensioen met kinderopvoeding als expliciete reden, ongeacht volgens welke methode dit tijdvak wordt berekend en ongeacht of het tijdvak tijdens de kinderopvoeding wordt verdiend dan wel met terugwerkende kracht wordt erkend.

(2) Indien op grond van de wetgeving van de op grond van titel II van de basisverordening bevoegde lidstaat geen kinderopvoedingstijdvak in aanmerking wordt genomen, blijft het orgaan van de lidstaat waarvan de wetgeving overeenkomstig titel II van de basisverordening op de betrokkene van toepassing was omdat deze aldaar, al dan niet in loondienst, werkzaam was op het tijdstip waarop op grond van die wetgeving de inaanmerkingneming van het kinderopvoedingstijdvak voor het kind in kwestie aanving, verantwoordelijk voor de inaanmerkingneming van dat tijdvak als tijdvak van kinderopvoeding op grond van de door dat orgaan toegepaste wetgeving, alsof de kinderopvoeding op het grondgebied van de desbetreffende lidstaat had plaatsgevonden.

(3) Lid 2 geldt niet indien de wetgeving van een andere lidstaat wegens een al dan niet in loondienst uitgeoefende werkzaamheid op de betrokkene van toepassing is of wordt.”

III. Nationaal recht

- 4 1. Allgemeines Pensionsgesetz (algemene pensioenwet: hierna: „APG”):

„Ouderdomspensioen, recht

§ 4 (1) Een verzekerde die de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt (normale pensioengerechtigde leeftijd), heeft recht op een ouderdomspensioen indien hij vóór de peildatum [...] ten minste 180 verzekeringsmaanden uit hoofde van deze of een andere federale wet heeft vervuld, waarvan ten minste 84 maanden op grond van een uitgeoefende werkzaamheid (minimumverzekeringstijdvak). ”

„§ 16 [...] (3a)

Voor het vervullen van het minimumverzekeringstijdvak als bedoeld in § 4, lid 1, worden gelijkgestelde tijdvakken van kinderopvoeding in de zin van § 227a ASVG [...] die vóór 1 januari 2005 zijn vervuld, eveneens als verzekeringsmaanden beschouwd.

[...]

(6) *In afwijking van § 4, lid 1, wordt de pensioengerechtigde leeftijd voor vrouwen die vóór 1 januari 2024 de leeftijd van 60 jaar bereiken, vastgesteld overeenkomstig § 253, lid 1, ASVG.*”

- 5 2. Allgemeines Sozialversicherungsgesetz (algemene socialeverzekeringswet; hierna: „ASVG”):

„Verzekeringstijdvakken

§ 224 *Onder verzekeringstijdvakken worden begrepen de in § 225 en § 226 vermelde premietijdvakken en de in § 227, § 227a, § 228, § 228a en § 229 vermelde gelijkgestelde tijdvakken.*”

„Gelijkgesteld tijdvak van opvoeding voor de periode vanaf 31 december 1955 tot 1 januari 2005

§ 227a. 1) *Als gelijkgesteld tijdvak voor de periode vanaf 31 december 1955 tot 1 januari 2005 geldt bovendien in de tak van de pensioenverzekering waarin het laatste voorafgaande premietijdvak is vervuld of, bij gebreke daarvan, waarin het eerste daaropvolgende premietijdvak is vervuld, ten aanzien van een verzekerde die zijn kind (lid 2) daadwerkelijk en hoofdzakelijk heeft opgevoed, het tijdvak van de opvoeding op het nationale grondgebied gedurende een periode van ten hoogste 48 kalendermaanden, te rekenen vanaf de geboorte van het kind. Bij een meerlingengeboorte wordt die termijn verlengd tot 60 kalendermaanden.*

(2) *Als kind in de zin van lid 1 wordt beschouwd:*

1. *de kinderen van de verzekerde;*

[...]

(3) *Indien vóór het verstrijken van de termijn van 48 kalendermaanden opnieuw een kind wordt geboren [...], dan duurt deze termijn slechts tot deze volgende geboorte [...].*”

„Ouderdomspensioen

§ 253 (1) *Recht op ouderdomspensioen hebben mannen na het bereiken van de leeftijd van 65 jaar (normale pensioenleeftijd), vrouwen na het bereiken van de leeftijd van 60 jaar (normale pensioenleeftijd) [...].*”

IV. Argumenten en conclusies van partijen:

- 6 Op 26 september 2022 heeft verzoekster verweerster verzocht om toekenning van een ouderdomspensioen.

- 7 Bij besluit van 6 juli 2023 heeft verweerster het verzoek afgewezen omdat verzoekster op peildatum 1 oktober 2022 slechts 126 verzekeringsmaanden had vervuld en dus niet voldoet aan het minimumverzekeringstijdvak (van 180 verzekeringsmaanden). Gelijkgestelde tijdvakken van opvoeding in Italië heeft verweerster niet in aanmerking genomen.
- 8 Tegen dat besluit heeft verzoekster beroep ingesteld en zij vordert toekenning van een ouderdomspensioen. Bij het onderzoek van haar pensioenaanspraak moeten de tijdvakken van opvoeding in Italië van 96 maanden (2 x 48 maanden) als gelijkgestelde tijdvakken in aanmerking worden genomen, zodat het minimumverzekeringstijdvak is vervuld.
- 9 Verweerster voert daarentegen aan dat buitenlandse tijdvakken van kinderopvoeding volgens artikel 44, lid 2, van verordening nr. 987/2009 niet in aanmerking kunnen worden genomen, omdat verzoekster op 1 juni 1989 en 1 mei 1994 (dat zijn de tijdstippen waarop de inaanmerkingneming van de kinderopvoedingstijdvakken voor elk van de zoons aanving) in Oostenrijk geen werkzaamheden, al dan niet in loondienst, uitoefende. Evenmin kan verzoekster zich beroepen op artikel 21 VWEU omdat zij slechts voorafgaand aan, maar niet tevens na de tijdvakken van opvoeding in Oostenrijk heeft gewerkt dan wel socialezekerheidsbijdragen heeft betaald.
- 10 Bij een fictieve inaanmerkingneming van 96 maanden van kinderopvoeding zou verzoekster recht hebben op een ouderdomspensioen van 547,78 EUR per maand.

V. Verloop van de procedure tot nu toe

- 11 De rechter in eerste aanleg heeft het beroep verworpen. Aan de voorwaarden van artikel 44, lid 2, van verordening nr. 987/2009 is niet voldaan omdat verzoekster op het tijdstip van de geboorte van haar zoons geen werkzaamheden, al dan niet in loondienst, uitoefende. Aangezien verzoekster uitsluitend vóór haar verhuizing naar Italië in Oostenrijk heeft gewerkt en socialezekerheidsbijdragen heeft betaald, is dat ook verenigbaar met artikel 21 VWEU.
- 12 De appelrechter sloot zich bij dit standpunt aan en bevestigde de uitspraak van de rechter in eerste aanleg.
- 13 Tegen deze beslissing heeft verzoekster bij de verwijzende rechter beroep in *Revision* ingesteld en vordert haar beroep gegrond te verklaren.
- 14 Verweerster verzoekt om de beslissing van de appelrechter te bevestigen.

VI. Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

1. Algemeen

- 15 Uit artikel 97 van verordening nr. 987/2009 en artikel 91 van verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (hierna: „verordening nr. 883/2004”) blijkt dat deze verordeningen op het tijdstip van uitvaardiging van het bestreden besluit van verweerster (te weten 6 juli 2023) reeds in werking waren getreden. Volgens de verwijzende rechter zijn zij daarom *ratione temporis* toepasselijk in het onderhavige geval [arrest van 19 juli 2012, [REDACTED] C-255/10, EU:C:2012:475 (hierna: „arrest [REDACTED] punten 26 en verder)].
- 16 Opdat overeenkomstig artikel 44, lid 2, van verordening nr. 987/2009 Oostenrijk in het onderhavige geval de door verzoekster in Italië vervulde tijdvakken van kinderopvoeding in aanmerking zou kunnen nemen, moet volgens de rechtspraak van het Hof aan drie cumulatieve voorwaarden zijn voldaan: ten eerste, de tijdvakken van kinderopvoeding worden niet in aanmerking genomen op grond van de Italiaanse wetgeving; ten tweede, de Oostenrijkse wetgeving is eerder van toepassing geweest op verzoekster omdat zij in Oostenrijk, al dan niet in loondienst, werkzaam was en, ten derde, de Oostenrijkse wetgeving is van toepassing gebleven op verzoekster omdat zij aldaar werkzaam was op het tijdstip met ingang waarvan op grond van de Oostenrijkse wetgeving het tijdvak van kinderopvoeding voor het kind in kwestie in aanmerking is genomen [recent arrest van 22 februari 2024, *Deutsche Rentenversicherung Bund*, C-283/21, EU:C:2024:144, punt 34 (hierna: „arrest *Deutsche Rentenversicherung Bund*”)].
- 17 In casu staat vast dat verzoekster niet voldoet aan de derde voorwaarde. Bijgevolg baseert zij haar beroep ook niet direct op artikel 44, lid 2, van verordening nr. 987/2009.

2. De prejudiciële vraag

- 18 Volgens de rechtspraak van het Hof regelt artikel 44 van verordening nr. 987/2009 de inaanmerkingneming van tijdvakken van kinderopvoeding in het buitenland niet bij uitsluiting, zodat de verplichting om dergelijke tijdvakken in aanmerking te nemen tevens kan voortvloeien uit artikel 21 VWEU dan wel uit het in de arresten van 23 november 2002, *Elsen* (C-135/99, EU:C:2000:647; hierna: „arrest *Elsen*”), 7 februari 2002, [REDACTED] (C-28/00, EU:C:2002:82; hierna: „arrest [REDACTED] en arrest [REDACTED] ontwikkelde criterium van de „voldoende nauwe band” [arrest *Deutsche Rentenversicherung Bund*, punt 44, en arrest van 7 juli 2022, *Pensionsversicherungsanstalt* (C-576/20, EU:C:2022:525, punt 62; hierna: „arrest *Pensionsversicherungsanstalt*”)]. Op basis daarvan verplicht artikel 21 VWEU een lidstaat (A) om de door de betrokken persoon in een andere lidstaat (B) vervulde tijdvakken van kinderopvoeding in aanmerking te nemen wanneer vaststaat dat er een „voldoende nauwe band” bestaat tussen deze tijdvakken van kinderopvoeding en de tijdvakken van verzekering die deze persoon heeft vervuld wegens de uitoefening van een beroepsactiviteit in die eerste lidstaat (A) (arrest *Deutsche Rentenversicherung Bund*, punt 46). In dit verband is niet beslissend waar het kind geboren is. Een „voldoende nauwe band” kan ook bestaan, wanneer het kind pas na de verhuizing naar een andere lidstaat (B) is geboren (zie de arresten *Reichel-*

Albert, punt 16; Pensionsversicherungsanstalt, punt 19, en Deutsche Rentenversicherung Bund, punten 19 en 20).

- 19 Een „voldoende nauwe band” bestaat volgens de arresten Deutsche Rentenversicherung Bund en Pensionsversicherungsanstalt in ieder geval wanneer de betrokkene uitsluitend in één en dezelfde lidstaat (A) heeft gewerkt en premies heeft betaald, dan wel uitsluitend tijdvakken van verzekering uit hoofde van tijdvakken van opleiding of van beroepsactiviteit heeft vervuld en dit zowel voor als na zijn verhuizing naar een andere lidstaat (B) waar de tijdvakken van kinderopvoeding zijn vervuld. Ook in de arresten Elsen (punt 26), [REDACTED] (punten 28 en 32), en [REDACTED] (punt 35), is benadrukt dat de betrokkenen uitsluitend in de (oorspronkelijk bevoegde) lidstaat (A) hebben gewerkt en premies hebben betaald. Zoals advocaat-generaal Emiliou in zijn conclusie in de zaak Deutsche Rentenversicherung Bund (C-283/21, EU:C:2023:736, punt 53) nadrukkelijk stelt, is deze factor op zich echter in geen van de arresten als doorslaggevend aangemerkt.
- 20 Indien ervan wordt uitgegaan dat het Hof wezenlijk acht of zonder de verhuizing naar een andere lidstaat (B) de kinderopvoedingstijdvakken bij de berekening van het ouderdomspensioen in de oorspronkelijke lidstaat (A) in aanmerking zouden zijn genomen (arresten Deutsche Rentenversicherung Bund punt 64; Pensionsversicherungsanstalt, punt 64, en [REDACTED] punten 41 en 42) lijkt het in strijd met artikel 21 VWEU, om een verplichting tot inaanmerkingneming enkel aan te nemen, wanneer de betrokkene ook na de kinderopvoeding verzekeringstijdvakken in de oorspronkelijke lidstaat (A) heeft vervuld. Daardoor wordt de betrokkene namelijk in lidstaat (A), waarvan hij de nationaliteit bezit, minder gunstig behandeld, enkel op grond dat hij zijn recht op vrij verkeer heeft uitgeoefend en om familieredenen zijn woonplaats op het grondgebied van de andere lidstaat (B) heeft gevestigd [zie tevens Spiegel, *Zeiten der Kindererziehung in einem anderen Mitgliedstaat – eine Herausforderung für die Praxis*, DRdA 2023/2 (punt 4.1.)].
- 21 Dit gevolg zou bijvoorbeeld worden vermeden door het bewijs van een „voldoende nauwe band” uitsluitend te baseren op het doorslaggevende criterium van de voorafgaand aan de kinderopvoeding in een andere lidstaat (B) vervulde verzekeringstijdvakken in lidstaat (A). De omstandigheid dat de betrokkene na het kinderopvoedingstijdvak in een andere lidstaat (B), in de oorspronkelijke lidstaat (A) al dan niet in loondienst weer een beroepsactiviteit uitoefent dan wel verzekeringstijdvakken vervult, zou in dit geval slechts een indicatie voor een „voldoende nauwe band” zijn, maar geen voorwaarde voor de aanname ervan (zie de conclusie van advocaat-generaal Emiliou, in de zaak Deutsche Rentenversicherung Bund (C-283/21, EU:C:2023:736, punten 68 en 69). Dit lijkt ook relevant, omdat de inaanmerkingneming van in het buitenland vervulde kinderopvoedingstijdvakken vooral bij vrouwen vaak beslissend voor het verwerven van een pensioenrecht en het bedrag van dat pensioen kan zijn [zie Windisch- Graetz, *Anmerkungen zu EuGH C-28/00*, [REDACTED] ZESAR 2003, blz. 327 (en 333)].

- 22 Vanuit die veronderstelling zou de omstandigheid dat verzoekster na het tijdvak van kinderopvoeding geen verzekeringsmaanden in Oostenrijk meer heeft vervuld, niet relevant zijn voor het bewijs van een „voldoende nauwe band” met de tevoren in Oostenrijk vervulde verzekeringstijdvakken.

VII. Schorsing van de procedure

- 23 [OMISSIS] [nationale rechtsgrondslag]

[OMISSIS]

Wenen, 11 februari 2025

[OMISSIS]